

СПЕЦИФИКА НА ПРАВНОТО ПОЛОЖЕНИЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА СПОРЕД БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

ВЪВЕДЕНИЕ

Според чл. 1 от Закона за лицата и семейството (ЗЛС) всяко лице от момента на раждането си придобива способността да бъде носител на права и задължения. Физическото лице, в качеството си на субект на гражданското право, възниква в момента на своето раждане. От този момент лицето може да придобива права и задължения, т. е. от този момент възниква неговата правоспособност.

Смятам, че в нашата правна литература и в правораздавателната практика не съществува спор по въпроса от кой момент възниква правният субект физическо лице. Няма спор и по въпроса за същността на правосубектността. Тя се определя като способност на всеки човек да има граждански права и задължения¹.

Общоприето е, че физическото лице възниква след като раждането е завършено, т. е. плодът е отделен от тялото на майката, без да е нужно непременно пъпната връв да е отрязана². Освен това роденият трябва да е способен да живее. Това следва от тълкуването *a contrario* на чл. 2, ал. 1, т. „б“ от Закона за наследството (ЗН). След като не може да наследява нито по закон, нито по завещание който е роден неспособен да живее, то обратно - може да наследява само този, който е роден способен да живее. По силата на оборимата презумпция, установена в чл. 2, ал. 2 ЗН, този, който е роден жив, се смята за жизнеспособен.

Правоспособността предполага възможността да се придобиват граждански права и задължения и лицето да бъде техен носител. Затова права и задължения може да има единствено и само този, който е роден способен да живее. И обратно — не може да бъде носител на права и задължения заченатият, но нероденият. Безспорно е, че той не е физическо лице, не е правен субект и не е правоспособен.

В правната система на Република България обаче е установено едно изключение от това правило. Съгласно чл. 2, ал. 1, б. „а“ от Закона за наследството, чрез тълкуване *per argumentum a contrario* може да наследява по закон или по завещание този, който при откриване на наследството е заченат - при положение че се роди способен да живее.

Заченатият, но нероденият (*nasciturus*) не става правен субект, не е правоспособен, не е физическо лице и съгласно цитираната разпоредба. Това е така,

¹ Таджер, В. Гражданско право на Република България. Обща част. Дял втори. С., 1973, с. 22.

² Пак там, с. 23